

R. 399, 164

T A U L A

	PLANA
AGELET Y GARRIGA, JAUME	Domassos al sol 43
» » »	*** 100
» » »	*** 240
AGULLÓ Y VIDAL, FERRAN	Canícula 92
AGUILÓ, MARIAN	Un vol pel camp 118
» »	Discurs presidencial en los Jochs Florals de 1867 139
» »	Esperança 146
» »	Axò ray! 147
» »	L'enteniment y l'amor 149
» »	Dessort 150
» »	Aubada 151
» »	Goig 152
ALEMANY Y BORRÀS, JOSEPH.	Impressió pirinenca 88
» » »	Dels cims del Pirinèu 161
» » »	Aquell instant 227
» » »	Bolves de neu 284
» » »	Tot fent camí 318
» » »	En la mort d'En Casas y Pa- llerol 381
ALIBERCH, JOAN B.	Malaltejant 182
ALTAMIRA, FÈLIX DE	A un amich, pel séu sant 285
ARÚS, JOAN.	Ascensió.—Cançó de Pasqua 109
BALAGUER, VÍCTOR	Delenda est Carthago 114
BALANZÓ, MARQUÈS DE	La Divina Comedia.—Cant primer 12
BARCELÓ, BARTOMEU	La creu del Canigó. 249
BARGUÉS, CARME	En Pere sense por 308
BARRERA, JAUME	Medalla d'En Narcís Oller 154
» »	Càtedra augusta 196
BASSA, MARÍA GRACIA	Corrandes de Llofriu 77, 93, 214, 229, 248, 263, 340
BASSEGODA, BONAVENTURA	Santa María de la Mar 223

BASSEGODA, RAMON E.	De sobretaula. - El metge del barri	197
BERTRAN, MONTSERRAT.	El cant de l'alosa	205
BLANCH, ADOLF	Aucell de passada	120
BOSCH, XAVIER.	Llibre de les ordinacions de la vila de Torà 78, 110, 183, 215, 230, 279, 311, 325, 383	
BOSCH Y BARRERA, J.	Del meu breviarí d'hores	220
BRIZ, FRANCESC P.	A ma terra	121
BULART, ALEXANDRE	Pluja d'estiu	195
BUSQUETS Y PUNSET, ANTON	Talis vitæ	271
CAIMARI, ANDREU	Del Beat Ramon Lull a Mallorca en el present any jubilar	265
» »	A la Immaculada Concepció de Maria	365
CALVET, DAMÀS	A Esther	127
CALZADA Y CARBÓ, JOSEPH	La viuda-fadrina	302
CASAS Y PALLEROL, JAUME	Cantarelles	382
CASTELLÀ, GABRIEL	Una definició de comptes	310
» »	Manament de girar els camins vers Igualada	342
CASTELLS, ISIDRO	Ofrena	322
CATALÀ, JORDI	Inici	41
CATALÀ, VÍCTOR	El caràcter	233
CEPS, JAUME	Mes de la oració de la tempesta	77
» »	Supersticions	248
» »	Oracions	309, 340
» »	Jochs d'infants	374
COLLELL, JAUME	Madrigal	73
» »	Discurs Presidencial en l'Homenatge als Jochs Florals de Barcelona.	346
CONSISTORI DELS JOCHS FLORALS DE BARCELONA		
COSTA Y LLOBERA, MIQUEL	Convocatoria per als de 1926	359
CUBAS, ENRICH.	Temporal	134
» »	El pa	39
» »	Prometensa	91
» »	Allunyament	227
CLARÓS, JUST	Llibres 15, 32, 48, 64, 80, 96, 112, 184, 200, 216, 232, 264, 280, 312, 327, 343, 375, 384	
DALMASES, FAUST DE	La Madona de Cervera	10
» »	Un artista desconegut	199
DIRECCIÓ, LA	1925	1
» »	Un homenatge merescut	17

DIRECCIÓ, LA	Jochs Florals	113
» »	Marian Aguiló	137
» »	Homenatge a Narcís Oller	153
» »	Les nostres llegendes	165
» »	Les Poesies Completes de Marian Aguiló	169
» »	Edició popular de les Poe- sies de M. Costa y Llobera	201
» »	L'homenatge als Jochs Flo- rals de Barcelona.	345
DOMÈNECH DE CAÑELLAS, MARÍA	Les clavellines de festa major	57
DURAN Y ESPAÑA, JOAN	A...	2
E. M.	En Joan Duran y Espanya	2
ESTADELLA ARNÓ, J.	L'auca al hostal	247
» »	Joguina	380
ESTEVE, FERRAN	Nota d'arxiu	46
» »	Actes de pau y treves	79
» »	Nomenament de Batlle de Pradell	279, 310
FLORÍ, EUGENI	Oracions	14
» »	Camalleres de noys.	63
FOLCH Y TORRES, IGNASI	Una dòna	276
FOLCH Y TORRES, MANUEL	A una magestat.	324
FONT, ALEXANDRE	L'aplech de Sant Medí	74
» »	La senyora Layeta	297
FORTEZA, TOMÀS	Mercè	122
FRANQUESA Y GOMIS, JOSEPH	Lluna crexent	317
» »	Memoria en l'Homenatgeals Jochs Florals de Barcelona	349
FREIXAS, JOAN M.	La darrera poesia	40
GALLART, ALFRET	Cauen les fulles	323
GALMÉS, SALVADOR	Vida-amor	4
» »	Esqueix.	185
GAYSERÈM, ARNAL DE	Lo tragedia del amich	337
GEIS, CAMIL	Mossèn Joan M. Freixas	40
» »	Primavera ressagada	164
GIRBAL JAUME, EDUART	La reencarnació de la Ma- teria	21, 33
GIRONA Y LLAGOSTERA, DANIEL	Lo guarda-roba d'un infant real	361
GUDIOL, JOSEPH	Uns goigs	90
GUIMERÀ, ANGEL	De la infantesa	126
IGLESIAS GUIZARD, J.	Corrandes segarrenques	182
KARR, CARME	L'aloja	202
LAPORTA, JACINTO	Anant pel món	331
LLEAL	Teatres	64, 80, 96, 168, 327, 344, 375, 384

MARAGALL, JOAN	Goigs a la Verge de Nuria	135
MARTÍNEZ, FRANCESCH	El jòch de les cinquetes en Altea	177
MAS-ABRIL, FRANCESCH	Lo que conta'l poble 31, 198, 228	
» »	La pometa de pastor	339
MASRIERA, ARTUR	Los nens ceguets	105
» »	Lo nen endolat	181
MATHEU, FRANCESCH	Carta a Monsenyor Juli Car- salade du Pont	65
» »	A En Joseph Carner y altres que m'han enviat targeta.	166
» »	Ramon Lull y Sant Francis- co Xavier.	329
» »	Discurs de gracies en l'Ho- menatge als Jochs Florals de Barcelona	356
MATHEU DE GALLARDO, ROSER	La cançó viva	170
» » »	***	336
MELÉ, I.	La tradició de Raymon de Penyafort.	62
»	Remey sugestiu.	93
»	Tradició y goigs del Sant Drap	295
MESTRES, APELES	Acció de gracies	20
MIALET, PERE	Floriu de nou, rosers del meu jardí.	240
MILÀ, MANUEL	Dels séus discursos dels Jochs Florals.	125
MOLINÉ Y BRASÉS, ERNEST	Nota literaria	89
NAVARRO, ANTON	La font encantada	30
» »	Branca d'ametller	176
NOVELLAS DE MOLINS, JAUME	***	108
» »	Tarda de Juny	219
» »	Canicular	235
PAGÈS DE PUIG, ANICET DE	Jesús a Jerusalem	133
PERÉS, RAMON D.	El garrofer vell	11
» »	Acció de gracies	55
» »	Roses	294
PERPIÑÀ, JOAN	Vora'l riu	56
PICÓ Y CAMPAMAR, RAMON	Si jo fos rey	130
PLA, LLUÍS G.	Entre muntanyes	106
PONS Y GALLARZA, JOSEPH LL.	Estiuada	119
RAHOLA, CARLES	En Jaume I a Perelada	260
RAHOLA, FREDERICH	La cançó de la estalactita	136
RIERA Y BERTRAN, JOAQUIM	La filanera	132
ROCA, JOSEPH M.	Castell del Rey	27
» »	Eliador de Sicilia no peca-	

	va de generosa	47
ROCA, JOSEPH M.	Guimerà ateneista	49, 70
» »	Herencia	94
» »	Devoció reyal a Sant Jordi	97
» »	De la infantesa del rey Martí	155
» »	Dels llibres de comptes de la Reyna Elianor	231
» »	Notes històriques de Dòna Elianor de Sicília	236, 254
» »	Lo mercader perfecte	281
» »	La clausura a Pedralbes	341
ROGER Y CROSA, MIQUEL	Resignació	287
ROIG Y RAVENTÓS, JOSEPH	Flama vivent	60
ROSQUELLAS, JAUME	Madrigals	73
» »	María Teresa	259
ROSSELLÓ, GERONI	L'Arenal	115
ROURE, CONRAT	L'homenatge a N'Apeles Mestres	18
RUBIÓ Y ORS, JOAQUIN	Sa mirada	117
SALETA Y LLORENS, EMILI	Sols per un bes...-Epitalami	307
SANTAMARIA, JOAN	Ma vida en doyna	372
SAPERAS, MIQUEL	En la cripta del campanar de Sant Miquel de Bor- dèus	257
SERRA Y PAGÈS, ROSSEND	La cacera infernal del com- te l'Arnau	81, 101
» » »	Oracions per beure aygua	377
SOLER, FREDERICH	La mort del laletà	125
SOLER FERRER, MARÍA	Costum de Santa Llúcia	44
THOS, TERENCI	Presentiment	131
TODA, EDUART	La gent de Poblet	200
TORRES Y REYATÓ, JACINTO	Modernitat	87
» » »	Divendres Sant	100
» » »	Dante y'l cortesà	222
» » »	Malalt dels ulls	275
» » »	Caritat a la moda	301
» » »	Diada de Santa Llúcia	370
TUBERT, ASSUMPCIÓ	El remey de la bruja	263
UBACH Y VINYETA, FRANCESCH	Rey y lley	123
VAYREDA Y OLIVAS, PERE	La rompuda	241
» » »	Orrisols	313
VERDAGUER, JACINTO	Jesús als pecadors	128
VERDAGUER Y CALLÍS, MAGÍ	Adeu per sempre	194
VERDAGUER, PERE	Matí de Juny	213
» »	Temporal d'istiu	258
VIA, LLUÍS	Al Apeles Mestres	18
» »	El tomb	217

VIADA Y LLUCH, CARLES LL.	Los tres millors sonets de F. Rodríguez Marín . . .	300
VIDAL DE SOLER, JOANA . . .	Les nou veritats . . .	278
VILÀ, SIXT.	L'esclopet	45
» »	Oració de vetlla	214
» »	Ço que canten els pollastres	229
VIVÓ DE NIN, MARÍA	Lo castell	296

GRAVATS

Núm. 189 - 3 de Maig

MANUEL MILÀ Y FONTANALS	FREDERICH SOLER
VÍCTOR BALAGUER	ANGEL GUIMERÀ
GERONI ROSSELLÓ	DAMÀS CALVET
JOAQUIM RUBIÓ Y ORS	JACINTO VERDAGUER
MARIAN AGUILÓ	RAMON PICÓ
JOSEPH LL. PONS Y GALLARZA	TERENCI THOS
ADOLF BLANCH	JOAQUIM RIERA Y BERTRAN
FRANCESCH PELAY BRIZ	ANICET DE PAGÈS DE PUIG
TOMÀS FORTEZA	MIQUEL COSTA Y LLOBERA
FRANCESCH UBACH Y VINYETA	JOAN MARAGALL
	FREDERICH RAHOLA

Núm. 190 - 16 de Maig

MARIAN AGUILÓ: als 30 anys - als 45 anys - als 60 anys.
Monument al Parch de Barcelona.

CATALANA

REVISTA

Any VIII

Barcelona 15 de Janer de 1925

Núm. 182

1925

Comencèm un altre any de la nostra Revista y'l desitgèm molt bo per ella y per sos amichs.

Confessèm qu'abans de continuar aquesta publicació hem dubtat llargues estones, ho hem pensat y repensat, hem sospesat les rahons en pro y en contra, fins que a la fi, enduts pel nostre optimisme, hem resolt tirar avant.

Y ¿perquè hem dubtat? Rahons econòmiques no'n falten per aturar una empresa com la nostra: la confecció d'una Revista com aquesta,—tan modesta com se vulga, però acurada,—resulta caríssima avuy dia y no hi hà manera d'equilibrar son pressupost. Però, avesats al sacrifici, no sabèm tenir en còmpte aquest inconvenient fins al punt de fernos abandonar la nostra publicació. Y tirèm avant.

Altres inconvenients hi hà que no pot reduhir la nostra voluntat ni'l nostre esforç. Es un altre ordre d'inconvenients, fills de la temporada, que'ns obliguen a filar molt prim en la disposició dels números, en la revisió dels originals y fins en la reproducció de textos antichs. Sembla que la nostra Revista, per son caràcter literari, hauria d'estar fòra de l'òrbita d'inquisicions externes; però'l fet es que no sempre ha sapigut evitar insospitades suspicacies ab les molesties consegüents, com en són bona mostra certes incongruencies, algunes supressions, qu'hauràn notat els nostres llegidors y d'altres qu'hem pogut lograr que no fossin notades.

Axís y tot, no hem sapigut dexar la nostra tasca y embestim aquest any ab el propòsit de seguir com sempre pagant el nostre modest tribut a la nostra llengua, a la nostra literatura, ab el criteri ample y la consciencia estreta, y ab les planes oberres a tothom de bona voluntat.

Ara, lectors caríssims, bon any que Deu vos dó. Y a nosaltres que'ns guardi d'entrebanchs.

LA DIRECCIÓ

EN JOAN DURAN Y ESPANYA

En la vigilia de Nadal morí en aquesta ciutat En Joan Duran y Espanya, l'amich y company de tots los qui en lo període heroych del nostre renaxement combatien ab tant desinterès com entusiasme per les nostres reivindicacions. Com a bon vigatà, tenia l'intel·ligencia y la voluntat promptes a tota obra social plantejada en sentit netament català.

La voluntat d'En Duran y Espanya no sols era prompta, sinó violenta y exacerbada, manifestantse ab la nota radical de tossuderia qu'arribava de vegades a extrems y punts de vista deliciosos perquè no duyen cap gota de verí. Era, al contrari, una ànima bona y religiosa. Quan los desenganys de la política catalana l'apartaren de la lluyta diària que ab tanta constancia havia sostingut en les planes de la vella *Renaxensa*, se dedicà a les obres benèfiques, de les quals era una bona base sa professió de farmacèutich qu'exercí ab exemplar escrúpol, obrintse pas tot seguit entre sos companys; aquestes obres de beneficencia continuà exercintles fins a l'hora de la mort, quan ja per rahó de sa salut delicada s'havia reclòs a casa.

Lo que poch deuen saber, perquè ell no esbombava y fins potser ignorava sos mèrits, es qu'En Duran y Espanya escrigué algunes poesies sentidíssimes, en un llenguatge molt correcte, en lo qual s'hi endevinen ses lectures assimilades dels clàssichs llatins. Sa modestia no li permeté que les reunís en un fascicle de la *Lectura Popular* per a lo qual l'haviem pregat varies vegades. Aquí mateix podràn assaborir los nostres lectors una bella mostra de la poesia d'En Duran y Espanya.

Al Cel sia.

E. M.

A...

*Desclòu lo llavi a l'amarganta quexa
si es bàsem a ta pena, amich de l'ànima;
també jo un temps donguí més d'una volta
al vent sospirs y llàgrimes.*

*Les hores breus de la febrosa vida
l'ocult incendi venten ab ses ales;
la vida es lluyta, ineludible, cega;
incurables ses nafres.*

*¿Quí al lluytador novell la impavidesa
donarà que filla es de cent batalles?
trempa l'aygua l'acer; al cor del home,
tan sols la sanch que'n raja.*

*Jo sé que'ls somnis de la ment inquieta
són vanes fulles que'l Simoun rebassa,
y'l desig més ardent que'l cor abrusa
una flor que no grana.*

*Sé qu'en la lluyta perderé la vida,
sento com minva cada jorn que passa
la força de mon braç, per més que brego
ardit per conservar-la.*

*Bon Deu no'ns feu d'inalterable roca
que desafia'l temps y les borrasques,
mes donà per a vèncer la tempesta
poder a la Esperança.*

*Malhages tu, ambició, que com Medusa
petrifiques lo cor y les entranyes
y allunyes lo descans de les parpelles
en nits interminables.*

*Aprta ja, oh plaher, aquexa copa
que, pèrfit, ara negues, ara allargues;
qui ha tastat del licor sab que té un pòsit
més amarch que la càssia.*

*Cedèxim la fortuna les engrunes
perdudes al etzar davall la taula
conquerides lluytant per l'existència,
y li'n donaré gracies.*

*Que com la brossa que'l torrent s'emporta
damunt la roja y turbulenta onada,
axis devalla combatuda sempre
la vida miserable.*

*Que aqueix desig de venturança eterna,
llevor que m'he trobat al cor sembrada,
sé ben de cert qu'ha d'arribar un dia
a fruyta sahonada.*

*Y en tant camino, ab pròspera fortuna
ò adversa, al termenal de ma esperança,
somriguim sempre l'amistat plascèvola
y'l dolç amor qu'emmelangeix mon ànima.*

† JOAN DURAN Y ESPANYA

VIDA-AMOR

He vista una ànima tremoladissa dins la lluminor dels vint anys, dins el pressentiment de l'amor, dins les ansies de l'expectació. Era pura y vital y ardent. Filla de la realitat? Filla de ma fantasia? Deu ho sab.

Dèu anys enrera Na Lina, la dels ulls d'or, presencià una escena colpidora.—Vora mar, vegé una jovençana tota nua soterrada viva dins l'arena fins al coll. Era víctima d'un marit pervers. Davant el pobre còs exangüi, la nina presa d'esglay y d'odi al home, féu de propòsit: «No me casaré.»

Després al dexondirse les ansies inquietantes de sa pubertat, al fons de sa memoria hi pampellugava continuament la visió tràgica com un incendi, qui l'afermava en aquell propòsit y àdhuc en rebassava'ls límits: «Els homes tots són uns. M'alliberaré de sa tirania y n'alliberaré d'altres.»

Dins aytal ambient d'independencia's desclogué son esperit, com una orquídea quasi monstruosa, escalfada de rebelió y d'hostilitat al home. Però al ensemps la nina's transformava en poncella a punt d'esclatar, pura de línies y sobria de formes. Era una devota, una sacerdotessa quasi, de la emancipació y una bella prometença de realitats femenines. S'apassionà a la literatura sufragista, y conquerí dexebles entre ses amigues.

Adesiara reprimia afanys rebels tesos ab violencia de flama vers algun seguidor simpàtic: «Nó; may. Tots són uns!» Y son voler acerat d'amor propi, s'alçava ab vol hieràtic sobre'ls anhels destravats de sa pubertat, com una gavina qui senyoretja, enlayre, la frenesía del vent alloure y de la mar en furia. L'amor sexual era un luxe perfectament inútil, estantís, d'imbecilitat irrisoria, propi d'un decadentisme llacrimós.

Mes un dia, també ran de mar, ovirà novells horisonts. Sobre l'arena besada per l'oneig suau, un matrimoni jove compartia l'amor del primer fill. *Ella* nimbada de ventura somreya al marit y al menut, y *ell* ab delit d'amor los ungia de mirades dins la dolçor del dia declinant.

Y Na Lina sentí son cor dilatarse com una entranya madura qui romp opressions xaruques, y de la esclator en brollava una onada de clarors insospitades, poderoses d'iluminar la foscó d'una vida. Tota cosa's desclovia revelant sa essencia d'amor, y la jove s'encelava resplendent de transfiguració.

Su davant, la mar s'expandia en amplitud feconda, limitada al entrellum per una irradiació lluminosa. La tevella inquieta de les aygues s'esllanguia dolçament com un desig qui's mor, y sobre la llisor serena, el sol ponent hi abocava la magnificència de sa claror esbrinada en mil coloracions.

La primavera expirava donant vida al estiu: encesor d'amor.

El cor de Na Lina flori alhora en rosa d'ilusions. Dins sos pètals hi vibraven totes les harmonies de la vida, y en l'estoig de son calze hi lluhia la diafanitat d'un sentiment, diamant de rosada, hont s'hi reflectien totes les irisacions d'un novell sol ixent, hont hi somreyen tots els orientes del amor.

Presa de conturbació voluptuosa, Na Lina's donà tota al misteri florit de ses ilusions. De la ruina de tot aquell món personal anterior, no'n sentia cap enuig, ans bé, un goig placèvol polsimat de rubor delitosament picant.

Ara tota ella frissava d'ansies y desigs d'inspirar amor, d'exhalar amor.

En un passeig nocturn, sens ilació, deya a N'Unissa, sa dexebra y amiga predilecta:

—Jo seria bona per monja tancada. Morta per al món, jo hauria sabut exprémer de mon cor la felicitat pura de l'amor divina. Viure consagrada a Jesucrist, l'espòs de verges, en constant holocauste d'amor y de sacrifici per l'amat, ab correspondència infinita, sense temors de falsia ni de minva, ha de constituhir la forma suprema y perfectíssima de felicitat; sense comptar la esperança certa d'una vida eternal, possehint acabadament, y acabadament possehida del Bé suprèm... Però no totes som escullides.—

Dins la nit sos ulls d'or fulguraven ab pichs lluminosos com agitats d'una febre estranya.

N'Unissa, ab incredulitat irònica li contestà:

—Vetaquí un cayre que no't conexia.

—Tens rahó; jo no'm coneix a mi matexa. Dins mi se desclou un misteri ocult. No me sent ab vocació de monja, y mon cor ab imperi, cruelment quasi, m'exigeix satisfaccions d'amor. Mon cor! Avuy es una simfonia de rossinyols, y una disbauxa de clarors, y una orgia de sentiments, qui'm fan viure en constant anhel y desig d'amor.

—Però... y les teves idees?

—Avuy me'n rich bé del feminisme y de la emancipació de la dòna. Són teoríes vanes per amagar la buydor del cor femení, si no vols que diga sa desnaturalisació, y àdhuc sa degeneració. La dòna no es una soca, sinó qu'es reyna d'amor y per amor. De què s'ha d'emancipar? De sa reialesa? Vetaquí una aberració qui faria riure si no fes pena.—

La nit s'axamplava aclarida de celistia, lluhint l'immèns geroglífich de ses constelacions. Dins la foscor, la silueta de la jove ondulava ab gracia esquisida com gavina nadant a dors de les ones.

Na Lina s'era transformada en dòna esplendent y mirífica, de còs harmoniós com cimal d'olivera al vent; y també s'era tornada enamoradissa, de faysó natural, talment l'aygua corre avall, talment la flama puja amunt. Adesiara sos ulls d'or resplendien d'ansies y esdevenien invitoris d'amor. En la infinitut de ses pupiles hi titilaven aquelles lluhissors de febre, formant geroglífichs fogicers, enigmes d'endevinació propera.

Esperava l'amor ab l'ardencia del còs grenyal, ab la frissor de sa sanch rica, ab el daler del cor singlat per una imaginació alloure, flayrant misteris de voluptat y dolor. Y si l'amor no venia, la cercaria, l'encalçaria, car li era a mancar com una saba essencial. Sentia necessitat d'una mà misteriosa qui trençàs el pom d'essències de son cor; car rescloses, sa fortor excessiva l'atormentava d'angoxes asfixiants. Y li repugnava morir en mancança y exili d'amor; més tost enyorava que l'aroma de son cor fos aspirat per un altre cor àvit d'amor, per tal que s'embriagassen mutualment, fins a la defallença, fins a la mort matexa.

Era una perla de llet substanciosa y vital, tremoladissa al mugró de mare natura, qui s'oferia a punt de degotar, irisada de puresa, calenta de vida, al llavi cobejant de l'amor.

La escena tràgica s'esfumava com una taca de sanch qui s'esbrava al sol; la escena d'amor s'imprimia ab caràcters nèts, incisos en la carn més viva del cor.

L'estiu moria en son llit d'or que'ls crepuscles encortinaven de púrpora.

A la frescor del vespre Na Lina amava sadollarse d'immensitat. A la punta del Moll, voltada del saluet de la mar, sovint

romania extàtica dins el temple de la nit. Les aygues del port reflectien els llums costers en trinxes bellugadisses, y enlayre s'estenia un tros de cúpula sidèria com un cimbori al bell mig de la vastitut de la tenebra.

Per virtut de la màgia's llums de la rodalía's transformaven en flors escampades en torn del cimbori, les trinxes bellugadisses en trispol d'or, el silenci vespral en simfonia d'orgues, y la estelada en místic llantoner qui tot ho perfonia de celistia. Dins la solemnitat del reculliment, l'ànima de Na Lina's retia anihilada sobre'l trispol d'or y's sentia consumir en holocauste al déu Amor, desfeta en sendra d'humilitat y fum olent d'oració.

Un vespre, de retorn, sobre l'ubaguesa de les aygues lliures, la lluna sobirana senyava un camí de nacres y perles, que atravessava una barca pelegrinant. Y la jove tota s'horrorsà. Deu meu! El cel d'amor seria fosch com la nit? y l'ànima en pelegrinatge només en gaudiria travessant adesiara vies de llum freda?

La seva ànima vasta y clara com l'ayre al migdia, hauria volgut navegar dins un pèlech de resplendor, encalentit de mil sols, sense nit ni ombra. Però, per què serà que l'ayre, tanmateix, es tan inconstant? La calor el commou altament y dins son sí hi congria furors.

Y na Lina sentia calfreds.

Alhora fou combatuda afrosament pels misteris de la vida, pels dubtes de l'amor, destravats en la desolació de la nit. Y d'esma's posava la mà sobre'l pit turgent de sospirs, una mà consoladora, tota plena de caricies y de promences, poderosa de restablir el ritme y l'orde del imperi d'amor.

Mes, l'amor no arribava, y la jove queya en defici, exorcament, dins el desert de la vida. Salamandra d'amor, necessitava flama per respirar y viure—la flama qui salta del bes de dos cors,—cremantse en afanys de dominar per amor intelligent y d'esser esclava d'amor en una dedició absoluta de sos pensaments y afectes al amat.

La veu de Na Lina era esdevinguda misteriosament ubaga y palpitant, com exida d'un espirall del cor, incitadorament velada ab tevellat de mussolina. Semblava un iris musical, insinuant y suggestiva, invitadora y tota possehida d'amor.

Adesiara ohía llahors entusiàstiques qui la feyen exultar

d'esperances: tal volta serien precursoras del gran esdeveniment. Però, sovint també, son cor s'indignava, gelós de son còs.

Un jorn, al passeig, passant ab N'Unissa vora un estol de joves, ohí anomenarse *bellissima*, *ayre-flor*, *gracia d'amor*. Sos ulls fulguraren com or en fusió.

—Has sentit, Unissa? Són uns dements. La bellesa es del temps; però mon cor es meu: tot meu.

—Lina, m'alarmes. Ets un enigma indesxifrabl.

—No ho cregues. Es que me muir dins un turment de vida. La meva ànima's debat desesperadament, com flama errívola qui no troba combustible. Mon cor passa sofriments de martiri.

—Sempre seràs estremosa.

—No'm parlis axí que'm dones pena. Si guaytaves dins mi, veuríes un món en cataclisme. Sents la maror tempestuosa de ma sanch? Es com una mar convulsa de terratrèmol qui bat mon cor furiosament, y a voltes talment sembla que's liquida com una penya dins la boca d'un volcà.—

Son gest era ansiós, sa veu singlotant.

—Te compadesch y t'admir. Venturós qui t'enamorarà.

—El pexiré d'amor, li faré halenar amor, el saturaré d'amor.—

Sa galta esquerra era embellida d'un senyalet vermell com un rubí dins nacre. Ara s'encenia intensament, viu y brillant, just un pich d'amor

La passió de Na Lina esclatava de manera quasi cruent. Era una gota de sanch, madura de vida, hont hi palpitaven temors y esperances, desigs y sacrificis, plers y treballs: totes les follíes de l'amor.

Un bell jorn autumnal Na Lina rebé una gran sorpresa. Gran dia, sortint de missa, se li féu topadís un jove d'ulls d'atur, blanch y ros com un lliri d'aygua, oficial de marina noruega. Davant Na Lina, pàlit d'emoció, se returà ab l'ànima abocada als ulls, estàtica dins l'immensitat atzuria de les pupiles. Y la exhalà tota en un OH! poemàtich, devot y sincer, plè de foch y de tendror. Na Lina'n romangué conturbada y

agrahida. Sos ulls d'or irradiaven promences, y féu sa via serenament, dolça y galana. Ell la seguí ab polidesa, catiu d'amor; ella l'animava ab esguart encès y embriagant, com una reyna en desig de retres en esclavatge.

La calma ciutadana era inundada de pau y diafanitat. L'aire era teb, el cel resplendent. El rellotge de la vila tocava hores. L'hora de l'amor? Qui sab!

D'aquell encontrement en nasqué un idili. Se veren sovint y ses ànimes se parlaven àvidament ab eloqüència de mirades fulminants d'amor.

Quan el jove partí vers la fredor y la boyra de sa patria, ardia dins son pit un fogueró rutilant de gloria. La seva última mirada era una promesa: *tornaré*. Na Lina'n romanía segura, y son esguart contestava apassionadament: *esperaré*.

Ara Na Lina, la dels ulls d'or y ànima de foch, oculta'l misteri íntim de son cor ab vel textit de sol d'esperança y tenebra d'absència. No vol dexar perdre ni un àtom de son amor, sinó guardarne tota l'ardència per escalfament del pobre fill de la boyra y de la neu. Y espera, tremoladissa com una llàgrima de felicitat, frissant de desig y tranquila de possessió. Guarda son amor estojat avarament com un tresor dins caxa de gelosia.

—Mon amor es meu. El tench y no'l dexaré.—

Son cor es un verger de galanies, turbulent de festa, ab repich incessant d'esperances.

—Mon goig es excessiu y no cab dins mi. Deu meu! Jo esclataré de benhaurança.—

Es tornada lleugera y etèria, com una visió flotant dins l'or y grana d'un crepuscle. Y en el silenci de son secret, tota's disol en pura vibració d'amor qui s'eleva al cel en himne d'agrahiment y de súplica:

—Mercès, Deu meu! Grans mercès! En vostres mans encoman l'AMAT y mon amor.—

Y sa vista's buyda tota dins l'atzur del cel, y son cor dins la boyra del nort, y son pensament dins l'infinitat de Den.

SALVADOR GALMÉS

Mallorca, 1923.

LA MADONA DE CERVERA

Ja no ho seràs més la Mare de Deu del Coll de les Sabines; ara, com abans, seràs Santa Maria de Cervera.

Fills aymants han volgut reintegrarte suara al tron que't perteneix, y des del any passat regnes de nou sobre sos cors des del magnífich temple que t'han bastit al mig del absis de sa formosa, venerable y sis voltes secular iglesia parroquial.

Com en dia ja mólt llunyà tu sustituhires a Sant Martí en lo senyoriu de l'iglesia major (que no es mengua, nó, que'l dexeble's retiri y en certa manera s'eclipsi, per tal d'honorar a la qu'es mare y regina de tots los benhaurats), los cerverins d'avuy, manats per son pastor Mossèn Geroni Roca, t'han reinstalat al verdader lloch que't perteneix, trayente de la capella absidal, assentada sobre l'ermita d'hont prengueres lo nom, y ahont t'havía reclòs lo mal gust imperant en los darrers segles. Els hi semblaves, als nostres avis, massa lletja, massa antiga, massa morena, y't llevaren de ton lloch y't relogueren allí, perque, mig amagada, rebesses culte migrat.

Com si l'antigor fos una manca, la morenor un afront, lo cayent de la època bisantina que't cisellà, menys apte per a inspirar devoció.

Y a fè que'n fas mólt de devoció, venerable Madona, en lo catorsèn segle nascuda, filla d'artista ignorat. Rès nos diuen los llibres manuscrits de tu, però mólt nos parla ton escayent posat, ton decorat d'oriental regina, y, més que rès, el Diví Infantó que serves ab ton braç esquer, comodament assentat a ta falda y que talment sembla'ns vol benehir.

Sí; benehíunos abdós des de vostre seti imperial. Fèu que pugèm ab dalit los grahons de vostre altar y us contemplèm ab joya, magníficament cobricelada per la soperba cúpula que us fa de baldaquí.

Sentada en lo bell cor de la Segarra, mirau al vostre davant les rialleres planes d'Urgell, senyalau ab la dreta, hont portau la representació del món, los confins que'l Sió fecundisa y teniu al altre costat los montijols de Comalats.

La marinada us refresca y us porta perfums de vostra pariona de Montserrat; lo vent serè emmoreneix cada dia més vostra graciosa faç.

Al vostre redós los rossinyols no hi refilen, ni les flors embaumen vostre ambient, que'l terror es aspre y no hi fan niada ni esclat, mes vos encisa'l mormoreix de les oracions dels cerverins; ses virtuts us perfumen suaument.

Regina de Cervera, perla de Segarra, moreneta de la Catalunya occidental; vida, dolcesa, esperança nostra. Regneu al nostre cor.

FAUST DE DALMASES Y DE MASSOT

EL GARROFER VELL

*Jo he vist un gegant
de colzes en terra;
de vell que s'es fet
doblega la esquena;*

*no'n té prou dels peus,
que ab les mans s'aferra
sobre'l terrer flonjo
plè de fulla seca.*

*Ja no compta'ls anys
que fa que hi arrela:
per centuries compta
sa carcassa vella;*

*y aquí té una còva
que'l còs li travessa,
y allí un braç ò cama
que, corcats, s'esquexen.*

*Té una pell rugosa
que, inflada y grisenca,
nó escorsa d'un arbre,
pell d'elefant sembla;*

*bo y jeyent al sol,
de colzes en terra,
la testa colrada
l'arbre-monstre axeca,*

*xuclant ab delit
l'ayret que'l refresca,*

*respirant l'alè
de la mar immensa.*

*Com un llop de mar
que s'anyora en terra,
l'arbre a la montanya
li gira la esquena,*

*y ovira, allà lluny,
l'ona qu'escumeja:
tal volta somnia
y's daleix per ella,*

*mentre esclau s'arrapa,
com baldada fera,
sobre la planuria
de terra sorrenca.*

*Garrofer gegant
de la costa bella,
¿què veus mar enllà?
¿Recordes ò esperes?*

*¿Fas viure al heroy
de la juvenesa
que torna triomfant
dret en sa galera,*

*ò creus que d'ahont
mar y cel se besen
te vindrà'l miracle
de la vida eterna?*

RAMON D. PERÈS

DELS LLIBRES NOUS

LA DIVINA COMEDIA de Dant Alighieri, traduïda al
català pel MARQUÈS DE BALANZÓ

CANT PRIMER

- 1 *A mig camí de nostra humana vida,
em retròbi per una selva obscura
car la directa via era esvanida.*
- 4 *Ay! quant a dir qual era, es cosa dura
aquell selvatge bosch, aspriu y fort
que al pensament renova la paura!*
- 7 *Es tan amarch, com gayrebé la mort;
mes per tractar del bé qu'hi vaig trobar
faré, de ço qu'hi veyà, aquí report.*
- 10 *Com vaig entrarhi, no sabré contar,
tant era ple de sòn en aquell punt
que'm féu la vera via abandonar;*
- 13 *mes quan atès ja havia'l peu d'un munt
allà hont el terme's troba de la vall
que de temor m'havia'l cor compunt,*
- 16 *guaytava al cim, y vèyal del mirall
ornat de poch, dels raigs d'aquell planeta
que als altres mena drets per cascun call.*
- 19 *La meva por, llavors, vingué quieta
que dins el llach del cor m'era durada
la nit que'n fou mon ànima contreta;*
- 22 *y, com aquell qui ab blexa fadigada
exit del pèlach fòra, sus la riva,
gira al perill de l'aygua sa mirada,*
- 25 *axí mon ayma, encara fugitiva,
giràs enrera, a remirar el pas
que no dexà jamay persona viva.*

- 28 *Quan ja refet havia'l meu còs làs,
reprench la via, per l'areny, deserta,
y'l peu més baix era'l més ferm pel cas;*
- 31 *y surtme, al bell començ, tot just, de l'erta,
una pantera mòlt esvelta y lleu
de maculada gaya pell coberta.*
- 34 *No's departí, la bestia, d'enfront meu;
ans tant les meves petges descamina,
que més d'un cop volguí virar el peu.*
- 37 *Era arribada l'hora matutina,
y'l sol pujava amunt, ab les estrelles
que ab ell hi havia, quan l'Amor divina*
- 40 *mogué, al principi, tantes coses belles;
y auguri, axí, de bé esperar, m'abona,
d'aquella fera gayes pells vermelles,*
- 43 *l'hora y dolçor del temps, que la acarona;
mes no sens que paura no'm dongués
la vista d'un lleó que s'abraona.*
- 46 *Aquest, semblà que contra mi vingué,
la testa en alt, ab fam tan rabiosa,
qu'apar que l'ayre fins en tremolés;*
- 49 *y una llobota, que la pitjor cosa
semblava desitjar en sa magresa,
y molta gent féu viure ja plorosa,*
- 52 *torbà mon ayma y la dexà sospesa
per el temor que exia de sa vista;
tant, que perdí l'impuls de l'escomesa.*
- 55 *Y, com aquell qui volenter conquista
y a qui de perdre'l bé li arriba'l temps,
qu'en tots els séus pensars plor' y's contrista:*
- 58 *tolguém la pau, la bestia, a tals extrems,
que's va atançar a mi, calmosa, lenta,
y hont pònse'l sol em repelia ensems.*
-

FOLKLORE

ORACIONS

que m'ha dictat una velleta de vuytanta anys,
Francisca Viladiu Puiggròs, de La Guardia, de Montserrat

A Deu m'encomano y a la Verge María, al Angel de la Guarda y a Sant Joan que'm guardin de pendre mal, de desgracies y de morir en pecat mortal. Amén Jesús.

Jesús, nom dolcíssim, més dolç que la mel, llum més brillant que'l sol, sostent, remey, consol y guia per anar al cel. ¡Oh, Jesús, nom de gran terror! ¡Oh, Jesús, foch d'amor! ¡Jesús, quedèu gravat en el fons de mon cor.

Ay, Deu meu, què serà de mi si en aquest sant dia tinch de morir, si tinch de dar compte davant del Santíssim Tribunal, si estich en gracia ò en pecat mortal, si tinch vici de jurar ò murmurar, ò renegar ò treballar les festes ò fer coses deshonestes, jay, de quin gran càstich se m'espera si no m'esmeno mentre tinch temps! Senyor, vos demano perdó de totes les culpes y pecats. Amén.

Aquesta aygua benehida'm sía salut y vida. Deu vos quart, temple de Deu, vós y la Mare de Deu, tants pecats que m'he oblidats, Vós, Senyor, que me'ls sabèu vos suplico que me'ls perdonèu.

Adeusiau, Mare de Deu, jo me'n vaig y Vós quedèu; jo me'n vaig a casa meua y Vós quedèu a la Capella; si'm morís a casa ò pel camí, ajudèume a bé morir.

Tot cristià, per la salvació de la seva ànima, abans de combregar, un rato pensarà qui es aquell Bon Deu que dintre'l cor reberà; dígalí ab ternura y humilitat: veníu, Deu meu, veníu, Pare y estimat; veníu Rey de la gloria a dintre del meu cor, que jo no sóch digne de rebre tan gran tresor, perque tota ma vida que vos só agraviat, ara de tristors ploro per Vós, Pare estimat. Després d'haver combregat posèmnos en quietut, diguèm al Bon Jesús: Vós ne siguèu benvingut, a Vós vos dono les gracies d'haver vingut a mi; jo crech que hi hà un sol Deu, que'ns està mirant, tres persones distintes: Pare, Fill y Esperit Sant, tot per obra del Esperit Sant, el Fill de Deu se va encarnar al ventre de María, Verge quedà per Deu, de María Santíssima va nàxer el Fill de Deu, va patir com a home, va morir clavat en Creu, ha ressucitat al Cel. El dia del Judici vindrà per judicarnos a tots, als bons darà la gloria del cel perque feyen bondat, als mals darà l'infern perque feyen la maldat. No tenim sinó una ànima, procurèmla salvar, arrepen-timnos avuy, no esperèm a demà. Als pares de familia'ls va dir que'l séu mal exemple'ls farà morir; ensenyèulos la doctrina ab el cor contrit, alabèu a María Santíssima y a Jesucrist. Amén.

Per la transmissió,
EUGENI FLORÍ, PBRE.

Los nostres morts

A les darreríes del any, hem sofert la pèrdua de bons amichs, de persones qu'han sigut figures importants en lo renaxement de la nostra terra y qual memoria no ha d'esborrarse en la consciencia de la nostra gent.

Apart d'En Roca y Roca a qui ja dedicarem unes planes del número passat, y d'En Duran y Espanya que recordèm en altre lloch del present, hem perdut la Mercè Abella, la distingida actriu que tants personatges havia creat en l'antich Teatre Català interpretant les obres d'En Pitarra, d'En Guimerà, d'En Feliu y Codina y de tants altres autors com li havien confiat importantíssims papers. Feya anys que vivia retirada de la escena, en obscura senectut, y ha mort recordant a mólt, solament al conjur del séu nom, hores deliciosas, representacions memorables fruïdes en dies de la joventut llunyana.

Altre estimat desaparegut es En Lluís Labarta, el dibuxant conciençut y ferm qu'en sa llarga vida tant ha produhit, tant ha ensenyat, tant ha guiat als qui necessitaven sos consells. Era un gran conexedor de tots els rams de la historia del Art, y era mestre en alguns d'ells, especialment en tot lo que's refereix a indumentaria. No ha dexasat may de treballar en les seves aptituts y aficions, com a dibuxant y com a consultor, y ha mort vell, estimat dels amichs y respectat de tothom.

Al cel sien!

Llibres

Ningú podrà dir qu'a Catalunya no hi haja una forta devoció pel Dant y especialment per la «Divina Comedia». Si l'Andreu Febrer fou son primer traductor, també ara hem sigut dels primers en festejar son sisè centenari ab un seguit de traduccions parcials y completes, figurant en primer lloch la que's publicà d'En Narcís Verdaguer y Callís y la que acaba de donar al públich el Marquès de Balanzó en tres grans volums curiosament estampats.

En aquesta edició, no sols hi hà'l poema posat en català vers per vers, sinó que'l traductor hi encara la versió literal en prosa com per comprobar la fidelitat de les seves terzines y copioses notes per explicar ò aclarir algun passatge. Quan un se troba al davant un'obra com aquesta que suposa tanta devoció, tant treball y tanta paciència, comença per admirar al escriptor que hi ha dedicat tants anys de la seva vida y no té cor per llegirla ab esperit solament crítich y senyalarhi les tares que hi puga haver, inevitables en una empresa d'aquesta magnitut; semblaria propòsit de trèureli importancia y seria empetitirse un mateix. Prenent l'obra en conjunt, un ha d'alarbar la serietat ab que es fet y'is mólt encerts que conté en la versió de versos difícils ò de passatges dubtosos; la noblesa del llenguatge, espurnat d'arcaïsmes que si en alguns trosos ha fet necessaris la major

fidelitat de la traducció, en altres responen a una tendència manifesta del traductor; y en general la perfecta correcció dels versos, ben ritmats y ben rimats, sense caure en la mania de molts versificadors d'ara de dislocar accents y rompre les mesures, com si la estravagancia de la forma'ls fos un títol d'originalitat.

Felicitèm al Marquès de Balanzó per la seva traducció completa del poema dantesch ab que acaba d'enriquir la bibliografia catalana, y que li hem d'agrahir tant els admiradors del gran poeta florentí com els enamorats de la nostra llengua.

Calendaris. — Entre'ls molts que surten cad'any per aquesta època, dos n'hem rebut qu'hem de senyalar especialment als nostres lectors: el «Bloch Manelich» que publica l'editor Bonavía ab exemplar constancia, y conté poesies dels principals escriptors catalans en sos fulls volanders, y'l «Bloch Mataroní» editat pel Diari de Mataró, contenint en cada full una efemèride de la historia d'aquella ciutat, treball pacientíssim qu'es molt d'alabar.

JUST CLARÓS

Per En Víctor Balaguer

Al modest homenatge que rendirem alguns catalans a la memoria d'En Balaguer ab motiu del centenari de son naixement,—el Centre Excursionista ab una notable vetllada necrològica, nosaltres ab el número extraordinari que li dedicarem, els Jochs Florals y altres entitats y particulars portant flors al peu del seu bust en el Parch de Barcelona,—s'hi ha adherit la Real Academia de Bones Lletres ab una sessió especialment dedicada a enaltir la figura d'aquell *Trobador de Montserrat*, d'aquell desvetllador del esperit de la terra, d'aquell enamorat de la nostra Historia.

L'acadèmich N' Ernest Moliné, encarregat del discurs, dibuxà magistralment la personalitat d'En Balaguer, situantlo en la seva època, senyalant los defectes de sa llarga producció y estimantne degudament els mèrits, sobretot la eficacia de la seva obra d'historiador-poeta.

Lo President senyor Carreras tancà la sessió fent notar la significació d'aquell homenatge al Acadèmich desaparegut que tant havia treballat per la cultura y la gloria de la nostra terra.

NOSTRES FOLLETINS

Acabats de repartir els últims plechs, làmines y cobertes dels volums XXIX y XXX de les *Obres Completes de Mossèn Jacinto Verdaguer* JOVENÍVOLES y DISPERSES, poden els nostres suscriptors passar a fer el cambi pels exemplars relligats, en aquesta Administració, mitjançant entrega de 40 y 30 cèntims respectivament.

Lo mateix poden fer ab SONATINES del Marquès de Camps, per 30 cèntims.

Imp. La Renaxensa. Barcelona.